

Advies nr. 2021-A/014

van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen

over de genderimpact van het Plan voor Herstel en Veerkracht (PHV)

**INSTITUUT VOOR
DE GELIJKHEID
VAN VROUWEN
EN MANNEN**

I. Beschrijving van de context

Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen heeft tot doel de gelijkheid tussen vrouwen en mannen te waarborgen en te bevorderen, elke vorm van discriminatie en ongelijkheid op grond van het geslacht te bestrijden en instrumenten en strategieën te ontwikkelen die gebaseerd zijn op een geïntegreerde aanpak van de genderdimensie.

Het is in het kader van deze laatste opdracht dat het Instituut verzocht werd om bij te dragen tot de impactanalyse van het Plan voor Herstel en Veerkracht (PHV) dat België in april 2021 bij de Europese Commissie heeft ingediend.

II. Inleiding

Ter gelegenheid van 8 maart heeft de Nationale Bank van België (NBB) een nota gepubliceerd over de impact van de COVID-19-crisis op de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt.¹ In tegenstelling tot eerdere economische crises heeft de gezondheidscrisis een grotere impact gehad op de dienstensectoren. Ook in de detailhandel daalde het aantal werknemers, terwijl de sector van de gezondheidszorg, die een eerstelijnsrol vervulde bij de bestrijding van de gezondheidscrisis, een uitzonderlijke toename van de activiteiten heeft gekend. De NBB onderstreept dat het inkomensniveau bijzonder laag is in deze sectoren, waar vrouwen oververtegenwoordigd zijn, wat hen kwetsbaarder maakt voor banenverlies en vragen doet rijzen over de opwaardering van bepaalde beroepen. Vrouwen zijn daarnaast ook talrijker in de onderwijssector en licht oververtegenwoordigd in de overheidsadministratie, twee sectoren waar de werkgelegenheid behouden is gebleven en de lonen op peil zijn gebleven.

Uit de cijfers blijkt dat het aandeel van de mannen in tijdelijke werkloosheid groter is en dat het aantal werkloze werkzoekenden ook sterker toeneemt bij de mannen (+5%) dan bij de vrouwen (+2%). De bijdrage van vrouwen aan de stijging van de werkloosheid is echter groter in de context van de gezondheidscrisis dan tijdens de vorige economische en financiële crisis: terwijl vrouwen in 2009 22% van de stijging van het aantal werkzoekenden vormden, vertegenwoordigen ze 35% van de stijging sinds het begin van de huidige crisis.

De NBB wijst erop dat, ondanks hun toegenomen aanwezigheid op de arbeidsmarkt, het grootste deel van de huishoudelijke taken nog steeds voor de vrouwen wordt verricht en dat zij het zijn die hun werktijd verminderen of loopbaanonderbreking nemen om voor de kinderen te zorgen (51% van de vrouwen is in dit geval, tegenover slechts 7% van de mannen). Uit gegevens over het "corona-ouderschapsverlof", waarvan 71% door vrouwen wordt opgenomen (tegenover 68% in 2019 voor "klassiek" ouderschapsverlof), blijkt dat de gezondheidscrisis dit onevenwicht nog heeft versterkt. Gezien het belang dat aan werkervaring wordt gehecht, kunnen deze uitstappen uit de arbeidsmarkt en verminderingen van de arbeidstijd gevolgen hebben voor de toegang tot verantwoordelijkheden en inkomen. De NBB besluit haar nota door te wijzen op de complexiteit van de situatie van vrouwen op de arbeidsmarkt en op het feit dat zij de belangrijkste aanpassingsvariabelen ervan zijn.

Hoewel er veel verschillen zijn tussen mannen en vrouwen op de Belgische arbeidsmarkt (werkgelegenheidsgraad, deeltijds werk, verticale segregatie, loonkloof, enz.) is de belangrijkste ervan in de context van het HVP ongetwijfeld de "horizontale segregatie" van de arbeidsmarkt, d.w.z. het feit dat het percentage vrouwen en mannen in bepaalde bedrijfssectoren sterk verschilt.² Mannen zijn

¹ Welke invloed heeft de COVID-19-crisis op de genderongelijkheid op de arbeidsmarkt? Nationale Bank van België, 2021. <https://www.nbb.be/nl/artikels/welke-invloed-heeft-de-covid-19-crisis-op-de-genderongelijkheid-op-de-arbeidsmarkt>

² <https://statbel.fgov.be/nl/visuals/arbeid-en-gender>

bijvoorbeeld in de meerderheid in de bouwsector (91,4%), in de sector water- en afvalbeheer (80,3%), in de energiesector (69,1%) en in de wetenschappelijke en technische activiteiten (58%). Vrouwen zijn dan weer oververtegenwoordigd in de sector van de gezondheidszorg en de maatschappelijke diensten (78,8%), het onderwijs (68,9%) en de sector van de administratieve en ondersteunende diensten (57,4%).³ Wat de beroepen betreft, vormen mannen 86,9% van de systeemanalisten, 81,7% van de softwareontwerpers, 84,4% van de ICT-managers en 89,3% van productie- en industriële technici. De overgrote meerderheid van de "huishoudhulpen" (97,1%), "verzorgenden in de thuiszorg" (98%), "specialisten op het gebied van de gezondheidszorg, niet elders geassocieerd" (91,8%) en "onderwijzers in het lager onderwijs" (81,5%) bestaat uit vrouwen.⁴ Deze horizontale segregatie van de arbeidsmarkt vindt haar oorsprong en wordt bestendigd door de opvoeding in ruime zin en door de gendersegregatie op het niveau van de onderwijs- en opleidingsrichtingen.^{5 6}

De genderimpactanalyse moet dus op twee niveaus gebeuren. Het eerste betreft de impact van de investeringen op de arbeidsmarkt op relatief korte termijn, rekening houdend met de sectoren die er rechtstreeks van zullen profiteren. Het tweede betreft de impact op langere termijn verband houdend met de inhoud van de projecten en hervormingen. Om herhalingen te voorkomen zal het effect op de arbeidsmarkt in het algemeen worden behandeld, terwijl de impact van de projecten in het kader van de verschillende assen van het plan aan bod zal komen.

III. De genderimpact van het PHV op de arbeidsmarkt en aanbevelingen

De doelstelling van de EU is om haar groeistrategie te doen evolueren naar een duurzamere economie, d.w.z. groener, technologischer en inclusiever. De overheidsinvesteringen in het kader van het PHV om de economische en sociale gevolgen van de COVID-19-pandemie te verzachten, gaan in deze richting. In het algemeen kan worden vastgesteld dat de voorziene investeringen in het kader van de vijf assen van het PHV grotendeels gericht zijn op zeer mannelijke activiteitensectoren (bouw, energie, STEM/ICT, groene beroepen, circulaire economie, ...). Op korte termijn, en rekening houdend met de termijnen voor de voltooiing van de projecten (uiterlijk 2026), zal deze oriëntatie van de overheidsinvesteringen een aanzienlijke vraag naar arbeidskrachten in deze sectoren doen ontstaan, wat in een herstelcontext bepaalde onevenwichten tussen mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt zou kunnen versterken en dus een negatief effect zou kunnen hebben op de gelijkheid van vrouwen en mannen in termen van

Verscheidene in het PHV vermelde projecten, hoofdzakelijk in het kader van assen 4 (Sociaal en samenleven) en 5 (Productiviteit), hebben betrekking op opvoeding, onderwijs, opleiding, (her)kwalificatie en heroriëntering van werknemers naar toekomstige sectoren. Net als de geplande structurele hervormingen op het gebied van onderwijs en opleiding, moeten deze projecten de genderdimensie integreren, stereotypen bestrijden en het bevorderen van de aanwezigheid van meisjes en vrouwen in de economische sectoren van de toekomst als doel hebben. De interministeriële conferentie over de rechten van de vrouw (IMC), waar ministers van alle bestuursniveaus bijeenkomen, zal binnenkort samenkomen om de evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen in alle beroepssectoren te bespreken. Er is immers een zekere urgentie om de aantrekking van vrouwen aanzienlijk te vergroten in alle sectoren en beroepen van de toekomst die overwegend door mannen worden uitgeoefend, in het bijzonder de STEM- (wetenschap, technologie, ingenieurswetenschappen en wiskunde) en ICT-gerelateerde (informatie- en communicatietechnologieën). In de WiD-index, die meet in welke mate de EU-landen de digitale genderkloof dichtend, telt België slechts 7,9% vrouwen met een STEM-diploma per 1000 personen (tussen 20 en 29 jaar), en staat daarmee op de 26ste plaats in

³ <https://statbel.fgov.be/nl/visuals/arbeid-en-gender> (cijfers 2019).

⁴ <https://statbel.fgov.be/nl/themas/werk-opleiding/arbeidsmarkt/beroepen-belgie#panel-11>

⁵ *Vlaamse gendermonitor*, Vlaamse overheid, 2016, p.32.

⁶ *Egalité entre les femmes et les hommes en Wallonie, Photographie statistique – Enseignement*, IWEPS, 2018, p.50-55.

Europa.⁷ Gelukkig zijn er steeds meer initiatieven om meisjes en vrouwen voor deze sectoren te interesseren. Zo werd onlangs een interfederaal en intersectoraal "Women in Digital"-plan opgesteld. In overleg met de sociale partners moeten gelijksoortige initiatieven worden ontplooid op alle domeinen met een laag percentage vrouwen (duurzame bouw, energietransitie, milieu/biodiversiteit/klimaatverandering, circulaire economie, enz.) in de richting waarvan de overheid de economische transitie wenst te sturen.

De doelstelling vanuit het perspectief van de gelijkheid van vrouwen en mannen is om te voorkomen dat de overgang naar een duurzamere economie grotere verschillen tussen vrouwen en mannen op de arbeidsmarkt zou teweegbrengen, en ongelijkheden op het gebied van de toegang tot hulpbronnen, economische onafhankelijkheid en bestaansonzekerheid. Deze doelstelling kan ook worden gezien als een noodzaak om het concurrentievermogen van de ondernemingen te waarborgen en het risico op een tekort aan gekwalificeerde arbeidskrachten in de sectoren van de toekomst aan te pakken.

IV. De genderimpact van het PHV en aanbevelingen

Ter herinnering: *"Een beleid, actie of maatregel integreert de genderdimensie wanneer bij de ontwikkeling ervan rekening is gehouden met eventueel bestaande situatieverschillen tussen mannen en vrouwen, de impact ervan op deze situaties, en wanneer hij bijdraagt tot het verkleinen of wegwerken van ongelijkheden tussen mannen en vrouwen".*

As 1 - Klimaat, duurzaamheid en innovatie

Veel van de projecten in deze as hebben betrekking op de ondersteuning van energierenovatie in openbare en particuliere gebouwen. Hoewel de gegevens ontbreken om een genderimpactanalyse te kunnen maken van de steun voor energieerenovatie in particuliere gebouwen (gerenoveerde huizen, wie bezit ze, wie huurt ze, wie bewoont ze en geniet van het comfort en de besparingen die ze opleveren, ...), wijst een recente studie van de Koning Boudewijnstichting op de oververtegenwoordiging van vrouwen in huishoudens die kwetsbaar zijn voor energiearmoede.⁸ De energieerenovatie van sociale woningen kan echter vanuit het oogpunt van gendergelijkheid als positief worden beschouwd. Rekening houdend met de indicatoren voor sociale bijstand, armoede en bestaansonzekerheid, en de aanzienlijke oververtegenwoordiging van vrouwen als gezinshoofden van eenoudergezinnen, mag worden aangenomen dat vrouwen vaker in aanmerking komen om deze woningen te bewonen en dus meer baat zullen hebben bij deze renovaties.⁹

Wanneer de renovatie niet beperkt blijft tot het energieaspect, zoals in het geval van renovatieprojecten voor scholen, sport- en culturele centra of instellingen voor jeugdbescherming, dan is een reflectie over de integratie van de genderdimensie noodzakelijk. Deze integratie, die bijvoorbeeld in project 1.12 wordt vermeld, is bedoeld om de inhoud van de projecten te beïnvloeden, en moet gericht zijn op de verwachtingen en behoeften van meisjes/vrouwen en jongens/mannen en kan bijvoorbeeld worden gebaseerd op genderspecifieke gebruikersenquêtes.

Naast renovatie hebben de projecten in deze as betrekking op opkomende energietechnologieën (waterstof, windenergie, warmteproductie, enz.), milieuonderzoek en energietransitie, of biodiversiteit en aanpassing aan de klimaatverandering. Afgezien van de bekommernis over de evolutie van de participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt, heeft de inhoud ervan geen duidelijke gevolgen voor de situatie van vrouwen en mannen in de samenleving. Project 1.28 betreft echter de toegang tot en het

⁷ *Barometer van de informatiemaatschappij 2019*, FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, p.95.

⁸ *Barometers energie- en waterarmoede (2009-2019)*, Koning Boudewijnstichting, 2021.

⁹ https://www.indicators.be/nl/t/G01/Geen_armoede

beheer van water. Om doeltreffend te zijn moet de genderdimensie geïntegreerd worden in de sensibiliseringscampagnes rond waterverbruik en -verspilling en moeten de stereotypen bestreden worden waarbij de huishoudelijke en opvoedingstaken aan de vrouwen worden toevertrouwd.

As 2 - Digitale Transformatie

Meerdere projecten (2.04 tot en met 2.12) in het kader van deze as van het plan hebben betrekking op de digitalisering van de overheidsdiensten. Naast de verwachte efficiëntiewinst vormen deze projecten een gelegenheid om het aantal naar geslacht uitgesplitste gegevens dat binnen de overheidsdiensten beschikbaar is, te vergroten en er, vanuit het oogpunt van gender mainstreaming, rekening mee te houden bij de processen met het oog op de aanneming van het beleid. Het project voor de digitalisering van de gezondheidssector en de gezondheidsgegevens (project 2.06) zou zo bijvoorbeeld de doeltreffendheid van de zorg en de kwaliteit van de beslissingen kunnen helpen verbeteren op basis van genderspecifieke gegevens die het mogelijk maken om de verschillen tussen mannen en vrouwen beter te identificeren.

. De digitalisering van de contacten tussen overheidsdiensten en burgers kan directe positieve gevolgen hebben voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. Zo zullen bijvoorbeeld de anonimisering van de medische diensten waarvoor buitenlandse vrouwen in precare verblijfssituaties kiezen (project 2.05) of de digitalisering van de sector van de kinderopvang (project 2.07) vooral ten goede komen aan (toekomstige) moeders die vaak hun beroepsleven in de wacht zetten om voor hun kinderen te zorgen.

De projecten met het oog op de verdere digitalisering van de contacten tussen de overheid en de burger moet evenwel rekening houden met de verschillen tussen mannen en vrouwen op het gebied van de digitale kloof. Volgens de barometer van de informatiemaatschappij maken vrouwen in hun contacten met overheidsdiensten minder gebruik van internet dan mannen. Volgens de WiD-index doet België het vrij slecht wat betreft het aandeel vrouwen onder de internetgebruikers die hebben deelgenomen aan online raadplegingen (5%, 20ste plaats) of die online administratiekanalen gebruiken om formulieren te versturen (48%, 25ste plaats).¹⁰ De verschillen tussen mannen en vrouwen op het gebied van de digitale kloof nemen toe met de leeftijd en het opleidingsniveau.

De investeringen die verband houden met de digitalisering hebben ook betrekking op telewerken, een ander aspect dat de NBB belicht in zijn nota over de impact van de crisis op de genderongelijkheden op de arbeidsmarkt. Telewerk zou het voor vrouwen gemakkelijker kunnen maken om carrière en ouderschap te combineren en te voorkomen dat ze minder moeten gaan werken. Anderzijds zou het er ook toe kunnen bijdragen dat werkende vrouwen als meer beschikbaar voor huishoudelijke en opvoedende taken worden gezien. Het zou ook de onevenwichten in de privésfeer kunnen versterken en gevolgen kunnen hebben voor de carrière en het loon. De ontwikkeling van telewerken kan in geen geval worden gezien als een alternatief voor toegankelijke en betaalbare kinderopvang of voor de mogelijkheid van flexibele werktijden.

As 3 - Mobiliteit

Verschillende projecten in deze as (projecten 3.01 tot en met 3.04) voorzien in de aanleg van fietspaden. Deze projecten kunnen als gunstig voor de gelijkheid van mannen en vrouwen worden beschouwd omdat ze de toegang van vrouwen tot mobiliteit vergroten. Momenteel is het percentage vrouwen dat de fiets gebruikt aanzienlijk lager dan het percentage mannen (64% vs. 36% in Brussel).¹¹ Dit onevenwicht kan worden verklaard door het feit dat vrouwen meer bezorgd zijn over de risico's die aan fietsen zijn verbonden. Uit een studie is gebleken dat infrastructuur die duidelijk gescheiden is van het autoverkeer, een zeer positieve rol speelt bij vrouwen.¹² Andere projecten (3.08, 3.15, 3.16) die meer indirect gericht zijn op de vermindering van het aantal auto's en de bevordering van actieve

¹⁰ Barometer van de informatiemaatschappij 2019, p.94.

¹¹ <https://www.provelo.org/fr/page/observatoire-velo-bruxelles-2019>

¹² *Être femme et cycliste dans les rues de Bruxelles, Résultats de l'enquête menée en 2019*, Pro Vélo, 2020, p.26-27.

verplaatsingsmiddelen kunnen ook als positief worden beschouwd vanuit het oogpunt van de toegang van vrouwen tot mobiliteit.

Volgens de FOD Mobiliteit suggereren de cijfers dat mannen vanaf de leeftijd van 35 jaar minder gebruik maken van het openbaar vervoer dan vrouwen en meer van de auto.¹³ Uit de Veiligheidsmonitor blijkt echter dat het percentage vrouwen dat om veiligheidsredenen het gebruik van het openbaar vervoer vermijdt, aanzienlijk hoger ligt dan dat van mannen.¹⁴ De projecten 3.05, 3.06 en 3.07, met het oog op het vergroten van het aanbod van openbaar vervoer (bus, tram en metro), hebben ook aandacht voor de kwaliteit van de voorzieningen, verlichting, zichtbaarheid, voorspelbare verplaatsingen, verwachte drukte, gemengde functies, overleg tussen overheid, gebruikers, bewoners, enz. Om positief te zijn vanuit het oogpunt van de gendergelijkheid, moet hierbij de genderdimensie worden geïntegreerd en moeten vrouwen actief bij het overleg worden betrokken om te weten te komen wat hun verwachtingen en behoeften zijn. Ook de spoorwegprojecten 3.09 en 3.10 zullen moeten waken over de integratie van de genderdimensie en meer in het bijzonder in het kader van de veiligheid van de stations en de treinen (verlichting, menselijke aanwezigheid, netheid, toegankelijke en aangename openbare toiletten, ...). De ontwikkeling van digitale mobiliteitsapplicaties (projecten 3.13 en 3.14) moet worden geanalyseerd vanuit het oogpunt van de eindgebruik(st)er. Vrouwen zijn over het algemeen ondervertegenwoordigd bij het gebruik van nieuwe mobiliteitsdiensten, gedeelde mobiliteit en MaaS. De in het kader van dit project voorgestelde ondersteunings- en bewustmakingsacties moeten gericht zijn op een genderneutrale implementering van *mobility as a service* en deze vergemakkelijken.

Het (para)fiscale kader voor bedrijfswagens is voordeliger voor mannen, aangezien zij vaker de functies bekleden die ervan kunnen genieten. De hervorming van het (para)fiscale kader voor mobiliteit en bedrijfswagens zal rekening moeten houden met de verschillen tussen mannen en vrouwen op het gebied van extralegale voordelen en bijdragen tot een grotere gelijkheid van vrouwen en mannen bij de toegang tot mobiliteit.

As 4 - Social et vivre ensemble Sociaal en samenleven

Zoals reeds vermeld in punt 2 van deze nota moeten de geplande structurele hervormingen op het gebied van onderwijs en opleiding de genderdimensie integreren, stereotypen bestrijden en de aanwezigheid van meisjes en vrouwen in de vakgebieden en de economische sectoren van de toekomst, met name in de STEM/ICT-sectoren, bevorderen. De projecten (4.01, 4.02, 4.04, 4.05 en 4.06) in verband met de digitalisering van het onderwijs en de hervormingen waarmee deze verband houden, moeten bijdragen aan deze doelstelling. Project 4.03, dat gericht is op de bestrijding van vroegtijdig schoolverlaten in het leerplichtonderwijs, zal bijzonder belangrijk zijn voor de aanpak van de moeilijkheden waarmee jongens vaker te kampen hebben.

De overgang naar een duurzamere en meer technologische economie mag niet ten koste gaan van de meer kwetsbare groepen. Op sociaal gebied zijn arbeidsparticipatie, financiële afhankelijkheid en bestaansonzekerheid problematisch voor bepaalde groepen, waaronder laag opgeleide vrouwen, vrouwen van buitenlandse afkomst en vrouwen met een beperking. De projecten 4.08 en 4.10 ter versterking van de digitale inclusie van kwetsbare personen en ter vermindering van genderongelijkheden op de arbeidsmarkt willen deze groepen ondersteunen. Om doeltreffend te zijn moet bij alle projecten die gericht zijn op het omscholen en heroriënteren van kwetsbare personen naar de meest perspectiefrijke sectoren van de arbeidsmarkt (projecten 4.07, 4.11) rekening worden gehouden met de verschillen tussen mannen en vrouwen. Het project om een groot aantal nieuwe kinderopvangplaatsen te creëren (project 4.14) zal de toegang tot en het behoud van de arbeidsmarkt voor vrouwen verbeteren en zal daarom zeer positief zijn vanuit het oogpunt van de gelijkheid van mannen en vrouwen. Het nut van dit project zal in het bijzonder voelbaar zijn voor eenoudergezinnen, waarvan meer dan 80% uit vrouwen bestaat. In de optiek van sociale inclusie kan het creëren van

¹³ *Eerste resultaten van de enquête Monitor: De mobiliteit van de Belgen in cijfers*, FOD Mobiliteit en Vervoer, 2019, p.4.

¹⁴ Veiligheidsmonitor 2018. Eindrapport, Federale Politie - DGR - politionele informatie en ICT-middelen, 2019, p.69.

duurzame huisvesting voor kwetsbare personen (ouderen, personen die in bestaansonzekerheid verkeren, daklozen, ...) ook als positief worden beschouwd vanuit het oogpunt van gendergelijkheid, gezien de oververtegenwoordiging van vrouwen in sommige van deze groepen (project 4.13).

As 5 - Productiviteit

In het verlengde van de maatregelen op het gebied van onderwijs en opleiding is het ook van essentieel belang dat alle initiatieven ter ondersteuning van de innovatie (O&O, STEM, biotechnologie, data, soft skills, enz.), de verwerving van technologische competenties (STEM, ICT) of de omscholing naar de economische sectoren van de toekomst (ICT, circulaire economie, groene beroepen, enz.) de genderdimensie integreren en de stereotypen reduceren die aan de basis liggen van de horizontale segregatie van vrouwen en mannen op de arbeidsmarkt.

De ontwikkeling van deze competenties bij vrouwen zal hun toegang tot werk, inkomen, economische onafhankelijkheid en verantwoordelijkheden vergroten, en zal bedrijven die zich in deze sectoren ontwikkelen in staat stellen om de arbeidskrachten te vinden die ze nodig hebben om competitief en productief te kunnen zijn.

As 6 - Overheidsfinanciën

Gender mainstreaming omvat een tak die is gewijd aan de analyse van de overheidsuitgaven vanuit een genderperspectief (gender budgeting). De hervormingen die gericht zijn op de ontwikkeling van "spending reviews" bieden dan ook opportuniteiten om de integratie van de genderdimensie in het overheidsbeleid te versterken.

V. Conclusies

In België is het aandeel van vrouwen in de toename van het aantal werkzoekenden sinds het begin van de gezondheidscrisis aanzienlijk groter dan na de financiële crisis van 2009, en ondanks hun toegenomen aanwezigheid op de arbeidsmarkt berust het merendeel van de huishoudelijke taken nog steeds op hen. De Belgische arbeidsmarkt wordt ook nog steeds gekenmerkt door grote verschillen tussen mannen en vrouwen, waaronder de "horizontale segregatie", d.w.z. het feit dat er zeer verschillende verhoudingen tussen vrouwen en mannen zijn in bepaalde sectoren. Op korte termijn zou de oriëntatie van de investeringen in het PHV op door mannen gedomineerde sectoren de verschillen tussen mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt nog kunnen vergroten, evenals de ongelijkheden op het gebied van de toegang tot hulpbronnen, de economische onafhankelijkheid en de bestaansonzekerheid. Het is dan ook onontbeerlijk dat de onderwijs- en opleidingssystemen ertoe bijdragen dat de verdeling van vrouwen en mannen in de economische sectoren van de toekomst zo snel mogelijk weer in evenwicht wordt gebracht.

Op de langere termijn zullen bepaalde investeringen die verband houden met het PHV de gelijkheid tussen vrouwen en mannen bevorderen, met name op het gebied van mobiliteit door de aanleg van fietspaden, bij de combinatie van werk en privéleven door de bouw van nieuwe kinderopvangplaatsen, op het gebied van energiearmoede door de renovatie van sociale woningen of op het gebied van de sociale inclusie via projecten rond kwetsbare vrouwen op de arbeidsmarkt. Talrijke andere projecten en hervormingen (renovatie van infrastructuur, digitalisering van de overheid, ontwikkeling van de circulaire economie en groene jobs, ontwikkeling van digitale toepassingen, steun voor onderzoek en ontwikkeling, enz.) kunnen ook bijdragen aan de versterking van de gelijkheid van vrouwen en mannen in de samenleving, als er bij de ontwikkeling ervan rekening wordt gehouden met de situatieverschillen en de mogelijke ongelijkheden tussen mannen en vrouwen.